

3. Zaposlenost i zarade

Trendovi na tržištu rada se ponovo snažno pogoršavaju u 2011. Nakon, gotovo, stabilizacije svih indikatora u toku 2010. stopa zaposlenosti opala je za 1,6 procentnih poena, i u aprilu 2011. iznosila je 45,5%. Stopa zaposlenosti žena u istom mesecu iznosila je zabrinjavajuće niskih 38,8%, a stopa zaposlenosti muškaraca 52,2%. Međutim, kako zaposlenost muškaraca opada brže nego zaposlenost žena, jaz između njihovih stopa zaposlenosti se blago smanjuje. Stopa nezaposlenosti je značajno porasla sa 20 na 22,9% između oktobra 2010. i aprila 2011. godine. Stopa nezaposlenosti lica uzrasta 15–24 godine iznosi izuzetno visokih 49,9%, dok je stopa nezaposlenosti lica između 25–34 godine starosti porasla za 2,8 procentnih poena i u aprilu 2011. je iznosila 30,3%. Preliminarni podaci ARS za oktobar 2011. ukazuju na nastavak pogoršavanja trendova na tržištu rada. Formalna zaposlenost se takođe smanjuje, ali najviše usled smanjenja broja preduzetnika i njihovih zaposlenih. Prvi put dolazi do međugodišnjeg rasta broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji, što ukazuje da se barem trend opadanja formalne zaposlenosti za platu zaustavlja. Konačno, ukupan pad zaposlenosti u proteklih godinu dana se odvija u privatnom sektoru, pošto zaposlenost u javnom sektoru ostaje nepromenjena. Prosečna realna zarada u Q3 počinje da raste, nakon njenog konstantnog devetomesečnog opadanja. Najveći deo ovog rasta prosečne zarade možemo pripisati značajnom međugodišnjem skoku prosečne zarade u javnim preduzećima od nominalnih 19,8%, odnosno realnih 8,3%, koje je usledilo nakon odmrzavanja zarada u javnom sektoru krajem 2010. godine. Realni međugodišnji rast prosečne zarade u privredi u Q3 iznosio je 2,6%, te možemo reći da je prosečna plata, izuzev u javnim preduzećima, u Q2 i Q3 2011. godine ostala uglavnom stabilna.

Zaposlenost

Trendovi na tržištu rada se ponovo pogoršavaju u 2011.

Stopa zaposlenosti opala je za 1,6pp i u aprilu 2011. iznosi 45,5%

Trendovi na tržištu rada su ponovo počeli ubrzano da se pogoršavaju, nakon gotovo stabilizacije svih indikatora u drugoj polovini 2010. godine.

Snažan pad zaposlenosti se nastavlja i u 2011, godinu dana posle zvaničnog završetka recesije. Broj zaposlenih na osnovu podataka Ankete o radnoj snazi (ARS) opao je za oko 78.000 lica između oktobra 2010. i aprila 2011. Stopa zaposlenosti je opala za 1,6 procentnih poena u istom periodu i u aprilu 2011. iznosila je 45,5%. Ovaj pad je usledio nakon njene stabilizacije u prethodnom šestomesečnom periodu (Tabela T3-1).

Tabela T3-1. Srbija: zaposlenost i nezaposlenost po Anketi o radnoj snazi¹⁾, 2008-2011

		Ukupan broj zaposlenih 15-64 god. ²⁾	Broj zaposlenih poljoprivrednika i pomažućih članova u poljoprivredi 15-64 ³⁾ god.	Stopa zaposlenosti 15-64 god.			Ukupan broj nezaposlenih 15-64 god.	Stopa nezaposlenosti 15-64 god.		
				Ukupno	Muškarci	Žene		Ukupno	Muškarci	Žene
		1	2	3			4	5		
2008	April	2.652.429	..	54,0	62,3	46,0	432.730	14,0	12,4	16,1
	Oktobar	2.646.215	443.243	53,3	62,2	44,7	457.204	14,7	12,7	17,3
2009	April	2.486.734	437.957	50,8	58,7	43,3	486.858	16,4	15,0	18,1
	Oktobar	2.450.643	411.303	50,0	57,4	42,7	516.990	17,4	16,1	19,1
2010	April	2.278.504	326.623	47,2	54,3	40,3	572.501	20,1	19,4	21,0
	Oktobar	2.269.565	352.724	47,1	54,4	39,9	565.880	20,0	19,0	21,2
2011	April	2.191.392	340.528	45,5	52,2	38,8	649.155	22,9	22,7	23,1

Izvor: Anketa o radnoj snazi (ARS), RZS.

Napomene:

1) Anketa o radnoj snazi se od 2008. sprovodi dva puta godišnje - u oktobru i u aprilu.

2) Lica između 15 i 64 godina se smatraju licima radnog uzrasta.

3) Do oktobra 2008. godini u ARS nije postojala klasifikacija 15-64 za broj zaposlenih u poljoprivredi i pomažućih članova domaćinstva, već samo 15+.

Stopa zaposlenosti žena u aprilu 2011. iznosila je zabrinjavajuće niskih 38,8%, a stopa zaposlenosti muškaraca 52,2%

Stopa zaposlenosti žena opala je za 1,1 procentni poen od oktobra 2010. godine i u aprilu 2011. iznosila je zabrinjavajuće niskih 38,8%. Stopa zaposlenosti muškaraca opala je za 2,2 procentna poena u istom periodu i u aprilu 2011. iznosila je 52,2%. Trend po kome se jaz između ženske i muške zaposlenosti smanjuje nastavlja se, zato što se ženska zaposlenost, iako manje zastupljena, pokazala kao otpornija na krizu. Ovakav trend je povezan sa činjenicom da su žene češće zaposlene u javnom sektoru koji se nije prilagođavao krizi smanjenjem zaposlenosti u razmerama u kojima je to činio privatni sektor (Tabela T3-1).

Stopa nezaposlenosti uvećana je sa 20 na 22,9%

Po ARS, broj nezaposlenih između oktobra 2010. i aprila 2011. godine porastao je za značajnih 83.000 lica, što je povećalo stopu nezaposlenosti sa 20 na 22,9%. Usled značajnijeg pada zaposlenosti muškaraca, stope nezaposlenosti žena i muškaraca gotovo su konvergirale, odnosno razlikuju se za neznatnih 0,4 procentna poena (Tabela T3-1).

Stopa nezaposlenosti lica uzrasta 15-24 iznosi izuzetno visokih 49,9%

Najveći porast stope nezaposlenosti, kao i najveći apsolutni nivo nezaposlenosti, pogodio je lica između 15–24 godine starosti. Njihova stopa nezaposlenosti porasla je između oktobra 2010. i aprila 2011. godine za 3,8 procentna poena i iznosila je izuzetno visokih 49,9%.

Stopa nezaposlenosti lica uzrasta 25–34 godine porasla je za 2,8 procentnih poena i u aprilu 2011. iznosi 30,3%

Značajan porast stope nezaposlenosti pogodio je i lica uzrasta 25–34 godine u istom periodu. Njihova stopa nezaposlenosti porasla je za 2,8 procentnih poena i u aprilu 2011. iznosila je 30,3%. Posmatrano po nivou obrazovanja, najveću stopu nezaposlenosti imaju lica bez škole – 26% (stopa je ostala na istom nivou kao u oktobru 2010), a odmah iza njih lica sa srednjom školom, čija je stopa nezaposlenosti porasla sa 22,9% u oktobru 2010. na 25,3% u aprilu 2011.

Stopa nezaposlenosti je porasla, dok je stopa neaktivnosti prestala da raste

Stopa neaktivnosti prvi put od početka krize ne raste, već ostaje stabilna između oktobra 2010. i aprila 2011. godine. Ovo, moguće je, ukazuje na to da su se neka od obeshrabrenih lica koja su ostala bez posla u prethodnom periodu ponovo aktivirala da traže zaposlenje, zato što su se percepcije i očekivanja učesnika na tržištu rada o mogućnosti pronalaženja zaposlenja poboljšali. Međutim, moguće je i da su lica koja su ranije prelazila u neaktivnost počela da aktivno traže zaposlenje zato što su im alternativni mehanizmi preživljavanja u međuvremenu iscrpljeni.

Preliminarni podaci ARS za oktobar 2011. ukazuju na nastavak pogoršavanja trendova na tržištu rada

Preliminarni podaci ARS za oktobar 2011. ukazuju na nastavak pogoršavanja trendova na tržištu rada koje posmatramo između oktobra 2010. i aprila 2011. godine. Ovakvi negativni trendovi ukazuju da tranziciono restrukturiranje tržišta rada još uvek nije dovršeno, te da će i u narednom periodu nastaviti da uvećava efekte ekonomske krize.

Formalna zaposlenost se takođe međugodišnje smanjuje, ali najviše usled smanjenja broja preduzetnika i njihovih zaposlenih

Formalna zaposlenost se takođe smanjuje između septembra 2010. i septembra 2011. godine, ali ne tako drastično kao ukupna zaposlenost. Kako gotovo ukupan pad u broju formalno zaposlenih dolazi od preduzetnika, možemo zaključiti da se nivo formalne zaposlenosti za platu polako stabilizuje, dok samozaposlenost i dalje značajno opada (Tabela T3-2).¹

¹ Podaci o zaposlenima kod pravnih lica za septembar 2011. godine su preliminarni, dok podaci o preduzetnicima i njihovim zaposlenima još uvek nisu raspoloživi za period nakon marta 2011. godine.

Tabela T3-2. Srbija: broj registrovanih zaposlenih¹⁾ i nezaposlenih²⁾, 2004-2011

		Ukupno zaposleni	Zaposleni kod pravnih lica	Zaposleni kod fizičkih lica			Ukupan broj zaposlenih radnika	Broj nezaposlenih (NSZ)
				Ukupno	Privatni preduzetnici	Zaposleni kod njih		
u hiljadama								
2004	Mart	2.065	1.601	464	208	255	1.856	..
	Septembar	2.037	1.560	477	210	267	1.827	843
2005	Mart	2.070	1.557	513	228	285	1.842	884
	Septembar	2.067	1.536	531	230	300	1.836	898
2006	Mart	2.032	1.496	536	228	308	1.804	920
	Septembar	2.019	1.447	572	242	330	1.777	915
2007	Mart	2.004	1.438	566	239	327	1.765	913
	Septembar	2.001	1.428	573	245	328	1.756	808
2008	Mart	2.006	1.432	574	245	329	1.761	795
	Septembar	1.993	1.425	568	245	323	1.748	726
2009	Mart	1.911	1.411	500	210	290	1.701	758
	Septembar	1.868	1.383	485	211	274	1.657	737
2010	Mart	1.817	1.362	455	199	257	1.618	778
	Septembar	1.775	1.348	427	183	244	1.592	721
2011	Mart	1.755	1.349	405	1.349	774
	Septembar	1.755	1.349	405	1.349	743

Izvor: RZS - Polugodišnji izveštaj o zaposlenima i zaradama zaposlenih RAD-1/P; Anketa za dopunu polugodišnjeg izveštaja RAD-1; Polugodišnji izveštaj o privatnim preduzetnicima i zaposlenima kod njih RAD-15; Nacionalna služba za zapošljavanje (NSZ).

Napomena: Podaci za septembar su korigovani na osnovu Polugodišnjeg istraživanja Rad-1/P za mart 2011.

Fusnote:

1) Kada se govori o registrovanom broju zaposlenih, misli se na formalnu ekonomiju tj. na zaposlena lica koja imaju formalno-pravni ugovor o zaposlenju i na čije se prihode plaćaju porezi i doprinosi.

2) Kada se govori o registrovanom broju nezaposlenih, misli se na lica koja se prijavljuju na evidenciju Nacionalne službe za zapošljavanje (NSZ). NSZ je u septembru 2004. prešla sa praćenja broja lica koja traže posao na praćenje broja nezaposlenih lica, usled čega nemamo seriju za period pre septembra 2004. (kolona 7).

Prvi put dolazi do međugodišnjeg rasta broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji

Posmatrano međugodišnje, prvi put je došlo do porasta broja zaposlenih u sektoru Prerađivačka industrija za 2.000 lica (0,7% u okviru sektora) u septembru 2011. godine (Tabela P-5 u Anali-tičkom prilogu). Kako je Prerađivačka industrija bila suočena s najvećim padom broja zaposlenih od početka ekonomske krize, ovaj trend takođe uliva nadu da je došlo do stabilizacije formalne zaposlenosti za platu u proteklih godinu dana.

Smanjenje broja nezaposlenih registrovanih kod Nacionalne službe za zapošljavanje za oko 31.000 lica između marta i septembra 2011. godine (Tabela T3-2, kolona 7), ne mora nužno da odražava trendove u ekonomski definisanoj nezaposlenosti. Kao što je poznato, dinamika tog pokazatelja može da zavisi od raznih administrativnih činilaca, poput ažuriranja evidencije ili ukidanja određenih beneficija povezanih sa administrativnim statusom nezaposlenog lica.

Oko 63% registrovanih nezaposlenih traže posao preko 12 meseci

Posmatrano od početka krize (septembar 2008. godine) broj registrovanih nezaposlenih porastao je za 17.000 lica, odnosno za 2,3%. Struktura registrovanih nezaposlenih je veoma nepovoljna s obzirom na to da 63% njih traže posao preko 12 meseci, što ih svrstava u dugoročno nezaposlene. Ipak, interesantno je da se od početka krize smanjuje učešće dugoročno nezaposlenih u ukupnoj administrativnoj nezaposlenosti, što je kontraintuitivno i može se objasniti boljim „čišćenjem spiskova“ od osoba koje zapravo ne traže posao.

Ukupan pad zaposlenosti se odvija u privatnom sektoru, pošto zaposlenost u javnom sektoru ostaje nepromenjena

Zaposlenost u javnom sektoru ostaje gotovo nepromenjena između marta i septembra 2011. godine, osim redovne sezonske cikličnosti broja zaposlenih u obrazovanju koju nismo u mogućnosti da objasnimo. Stoga možemo reći da se i u proteklih godinu dana, kao i u ranijem periodu, ukupan pad zaposlenosti odvija u privatnom sektoru (Tabela T3-3).

Tabela T3-3. Srbija: zaposleni u javnom sektoru 2004-2011

		Zaposleni kod pravnih lica						
		Javni sektor					Javni sektor ukupno	Ostalo (privreda) ¹⁾
		Iz budžeta			Javna preduzeća			
		Administracija svi nivoi	Obrazovanje i kultura	Zdravstveni i soc. rad	Javna državna	Javna lokalna		
		1	2	3	4	5	6	7
		u hiljadama						
2004	Mart	63	117	147	125	57	509	1.092
	Septembar	63	116	148	124	57	508	1.052
2005	Mart	63	119	148	122	61	513	1.044
	Septembar	61	117	147	112	61	498	1.038
2006	Mart	60	118	141	105	61	485	1.011
	Septembar	58	117	138	102	60	475	972
2007	Mart	58	121	138	100	59	476	962
	Septembar	59	120	139	100	58	476	952
2008	Mart	60	124	140	99	58	481	951
	Septembar	61	122	141	100	58	482	943
2009	Mart	64	125	142	89	57	478	933
	Septembar	64	123	142	88	57	473	910
2010	Mart	62	124	142	87	56	472	890
	Septembar	63	122	143	86	56	470	878
2011	Mart	61	124	143	84	57	469	880
	Septembar	62	122	143	84	57	469	880

Izvor: RZS.

Napomena: Zaposleni u Ministarstvu odbrane Srbije kao i zaposleni u MUP Srbije, iako se finansiraju iz budžeta, ne ulaze u ukupan bilans zaposlenih u Tabeli. Njihov broj se procenjuje na oko 80.000, i oni doprinose još oko 4% ukupnoj zaposlenosti u Srbiji. Iz bezbednosnih razloga, RZS ne objavljuje tačan broj zaposlenih u ovim državnim institucijama niti njihove prosečne plate.

Fusnote:

1) Privatna, društvena i mešovita preduzeća (bez preduzetnika). Broj dobijamo kada od ukupnog broja zaposlenih kod pravnih lica iz Tabele T3-2 oduzmemo broj zaposlenih u javnim preduzećima i onih koji se finansiraju iz budžeta.

Okvir 1. Implementacija Nacionalne strategije zapošljavanja 2011–2020.

Vlada Republike Srbije usvojila je Nacionalnu strategiju zapošljavanja za period 2011–2020. u maju 2011. godine. Osnovi ciljevi strategije jesu stvaranje nove zaposlenosti i smanjenje siromaštva kroz zapošljavanje. Osnovna pretpostavka Strategije jeste da će Srbija dobiti status kandidata za pridruživanje Evropskoj uniji i samim tim dobiti pristup finansijskim instrumentima za zemlje kandidate. Takođe, Strategija počiva na pretpostavci iznetoj u studiji «Postkrizni model privrednog rasta i razvoja» da će prosečna stopa rasta BDP-a u ovoj deceniji iznositi 5,8%, te da će stopa zaposlenosti preći 60% u 2020. godini (što podrazumeva porast broja zaposlenih za oko 440.000 lica). Prema projekcijama prikazanim u Strategiji, zaposlenost bi trebalo da je dostigla svoj najniži nivo u 2010. godini, dok se u 2013. očekuje povratak na nivo zaposlenosti pre ekonomske krize.

Iako je Strategija tek usvojena u maju 2011, osnovne projekcije za dostizanje njenih kvantifikovanih ciljeva urađene su u toku 2010. godine. Stoga smo u mogućnosti da uporedimo projekcije za 2011. godinu iz Strategije sa rezultatima aprilske Ankete o radnoj snazi (ARS) i zaključimo da su projekcije dosta optimističnije od stvarne slike na tržištu rada. Očekivana stopa zaposlenosti za 2011. jeste 48,6%, dok je stvarna stopa u aprilu iznosila 45,5%. Strategija je, dakle, projektovala da će 238.565 više lica biti zaposleno u 2011. nego što se to dogodilo do aprila 2011. godine. Dalje, projektovana stopa nezaposlenosti je 17,9%, a stvarna iznosi 22,9%, što ukazuje da je skoro 100.000 više lica stvarno nezaposleno u odnosu na projekcije iz Strategije.

Iako je možda prerano da se izvode konačni zaključci pre objavljivanja ARS za oktobar 2011. godine, jasno je da ciljevi Strategije postavljeni za 2011. neće biti dostignuti.

Zarade

Prosečna realna zarada u Q3 počinje da međugodišnje raste, nakon konstantnog devetomesečnog opadanja

Prosečna realna zarada u Q3 2011. je ponovo počela da raste, iako za veoma blagih 1,5%. Ovaj rast je usledio nakon konstantnog devetomesečnog opadanja prosečne realne zarade; u Q2 2011. prosečna zarada opala je za 2,3%. Rast prosečne nominalne zarade ubrzava i prvi put od početka krize dostiže visokih 12,3%. Posmatrano u evrima, prosečna zarada međugodišnje raste i u Q2 i Q3 2011. godine (Tabela T3-4).

Tabela T3-4. Srbija: prosečne mesečne zarade i međugodišnji indeksi, 2008-2011

	Prosečna mesečna zarada (RZS) ¹⁾				Međugodišnji indeksi prosečne mesečne bruto zarade (RZS) ²⁾	
	Ukupni troškovi rada ³⁾ , u din.	Neto, u din.	Ukupni troškovi rada, u evrima	Neto, u evrima	Nominalni	Realni
	1	2	3	4	5	6
2008	47.882	29.174	586	357	117,8	104,8
2009	52.090	31.758	554	337	108,8	100,6
2010	55.972	34.159	543	332	107,5	101,2
2008						
Q1	43.957	26.814	532	324	119,3	106,0
Q2	47.351	28.846	584	356	119,4	104,2
Q3	48.322	29.435	627	382	117,9	105,2
Q4	51.898	31.599	602	366	115,1	104,0
Decembar	56.399	34.348	637	388	112,0	103,1
2009						
Q1	49.444	30.120	525	320	112,5	102,2
Q2	52.164	31.808	552	337	110,2	101,3
Q3	52.065	31.737	558	340	107,7	99,8
Q4	54.689	33.366	579	353	105,4	99,5
Decembar	60.265	36.789	628	383	106,9	100,2
2010						
Q1	52.261	31.924	530	324	105,7	101,1
Q2	55.989	34.192	548	335	107,3	103,2
Q3	56.435	34.372	537	327	108,4	101,8
Q4	59.204	36.149	556	339	108,3	98,8
Decembar	64.784	39.580	609	372	107,5	97,5
2011						
Q1	57.539	35.108	553	338	110,1	97,7
Q2	62.177	37.994	623	381	111,1	97,7
Q3	63.386	38.760	622	380	112,3	101,5

Izvor: RZS.

Napomene:

1) Podaci za 2008. godinu su korigovani podaci na osnovu proširenog obuhvata uzorka za računanje prosečne zarade, u koji ulaze i plate zaposlenih kod preduzetnika.

2) Međugodišnji indeksi prosečne mesečne bruto zarade za 2008. godinu su obračunati iz prosečnih zarada za 2007. i 2008. na osnovu starog uzorka koji ne uključuje zaposlene kod preduzetnika. Međutim, ovi indeksi jesu uporedivi sa indeksima za 2009. godinu, s obzirom na činjenicu da je pri proširenju uzorka dinamika rasta zarada zadržana, a samo su njihove nominalne vrednosti umanjene za oko 12%.

3) Ukupni troškovi rada predstavljaju ukupno opterećenje poslodavca po radniku, uključujući sve poreze i doprinose, i iznose oko 164,5% neto zarade. Indeksi rasta bruto zarada i ukupnih troškova rada su jednaki jer su ukupni troškovi rada su veći od bruto zarade za fiksnih 17,9%.

U javnim preduzećima dolazi do značajnog međugodišnjeg skoka zarada u Q3 – nominalnih 19,8%; realnih 8,3%

Rast prosečne zarade u Q3 se najvećim delom može pripisati veoma visokom nominalnom međugodišnjem rastu plata u javnim preduzećima od 19,8% (realnih 8,3%). Do ovog značajnog skoka došlo je usled odmrzavanja zarada krajem 2010. godine nakon čega su usledile isplate bonusa, regresa i zakasnelih zarada. U ostatku javnog sektora plate su realno opadale za nekoliko procentnih poena i u Q2 i u Q3, u skladu sa dinamikom iz prethodnih godina (Tabela T3-5).

Tabela T3-5. Srbija: bruto zarade u javnom sektoru 2004-2011, međugodišnji realni indeksi

	Iz budžeta			Javna preduzeća		Ostalo (privreda)	Prosek Srbije
	Administracija svi nivoi	Obrazovanje i kultura	Zdravstveni i soc. rad	Javna državna	Javna lokalna		
	1	2	3	4	5	6	7
2004	107,4	107,7	110,9	107,9	113,4	113,7	111,4
2005	105,9	106,0	100,8	100,5	103,0	106,9	107,1
2006	109,1	107,2	109,4	110,8	102,9	113,7	111,3
2007	111,1	114,7	123,8	116,7	105,0	114,1	114,6
2008	100,7	105,7	101,3	101,2	95,9	105,7	105,5
2009	95,1	96,3	97,0	97,9	97,8	104,1	101,1
2010	99,1	95,1	94,3	98,1	98,0	104,5	101,2
2007							
Q1	111,5	112,6	125,4	129,8	113,8	117,3	118,5
Q2	118,6	119,2	131,5	118,9	104,5	117,4	118,6
Q3	114,1	116,7	127,5	112,5	104,1	112,5	114,1
Q4	100,1	110,3	111,0	105,8	97,4	109,0	108,2
2008							
Q1	99,2	109,5	105,6	94,3	98,5	107,3	105,2
Q2	99,6	104,8	99,4	103,0	89,0	104,2	103,1
Q3	100,8	104,7	101,1	103,6	91,7	106,3	105,0
Q4	103,3	103,7	99,2	103,9	104,4	105,1	104,1
2009							
Q1	99,8	97,9	99,4	98,4	100,8	105,1	102,5
Q2	94,0	97,4	98,1	99,0	99,3	104,8	102,0
Q3	93,6	96,2	96,9	98,1	95,4	102,9	100,1
Q4	93,0	93,6	93,5	96,0	95,9	104,0	99,9
2010							
Q1	95,8	96,1	96,1	102,2	98,0	103,5	101,1
Q2	101,0	96,7	95,1	102,1	98,3	106,6	103,2
Q3	100,4	95,1	94,6	94,5	99,8	106,0	101,8
Q4	99,4	92,5	91,2	93,5	95,7	102,3	98,8
2011							
Q1	98,1	89,4	92,0	100,6	92,2	100,3	97,7
Q2	97,8	94,4	97,4	99,9	94,3	98,3	97,7
Q3	100,7	97,5	97,6	108,3	95,1	102,6	101,5

Izvor: RZS.

Napomene:

1) Kolona 6 uključuje privatna, društvena i mešovita preduzeća (bez preduzetnika).

2) U koloni 6 je predstavljena ocenjena veličina koja se dobija kada se od ukupne mase zarada u Srbiji oduzme masa zarada u javnom sektoru, a zatim se ta razlika podeli sa brojem zaposlenih u privredi (kolona 7, Tabela T3-3).

3) Međugodišnji realni indeksi u kolonama 6 i 7 za 2008. i 2009. su izračunati na osnovu proširenog uzorka za obračun prosečne zarade, koji uključuje i zaposlene kod preduzetnika.

**Realni međugodišnji
rast zarada u privredi u
Q3 iznosi 2,6%**

Realni međugodišnji rast zarada u privredi u Q3 2011. iznosio je 2,6%, tako da i privreda donekle „vuče“ rast prosečne zarade (Tabela T3-5). No, vrlo je moguće da do rasta prosečne zarade u privredi dolazi usled činjenice da manje plaćeni zaposleni češće gube zaposlenje. Stoga možemo zaključiti da je prosečna plata, izuzev u javnim preduzećima, u Q2 i Q3 2011. godine ostala uglavnom stabilna.